Využití dat k určení dopadu programů zacházení Vězeňské služby ČR

Od stínových cen k systémové změně

Konference Navigace světem digitalizace · 24. 11. 2026

Vězeňská služba České republiky

RESCALED
EUROPEAN MOVEMENT FOR DETENTION HOUSES
ČESKÁ KANCELÁŘ RESCALED

RUBIKON CENTRUM pomáháme překročit minulost

Zdeněk Rosenberg

ČESKÉ PRIORITY

Od evaluace k systémové změně

2022

Společně na svobodu

Evaluace projektu pro Rubikon. Jako vedlejší produkt vznikají první stínové ceny kriminality.

2023-24

GREPP

Data Vězeňské služby (VIS). Vzniká algoritmus srovnávacích skupin, měříme recidivu i společenské náklady.

2024–26

Otevřená věznice

Algoritmus přizpůsobujeme druhému programu a doplňujeme analýzu nákladů a přínosů (CBA).

Příští období

Koncepce vězeňství

Plán rozšířit evaluaci na všechny větší programy a její základy automatizovat.

Cíl: Jedna sada dat, jeden postup, opakovatelně.

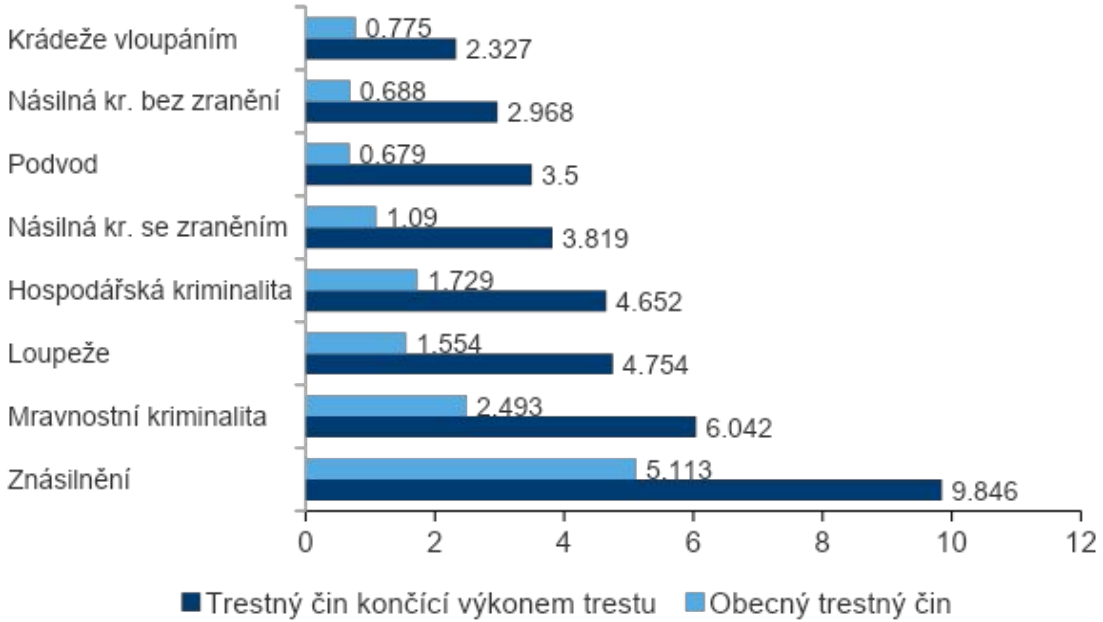
Stínové ceny: co do nich vstupuje

Stínové ceny nejsou cíl, ale nástroj: převádějí rozdíl v recidivě na peníze. Počítají se pro 14 kategorií trestných činů.

Stínové ceny: vybrané hodnoty

Společenské náklady jednoho trestného činu (mil. Kč)

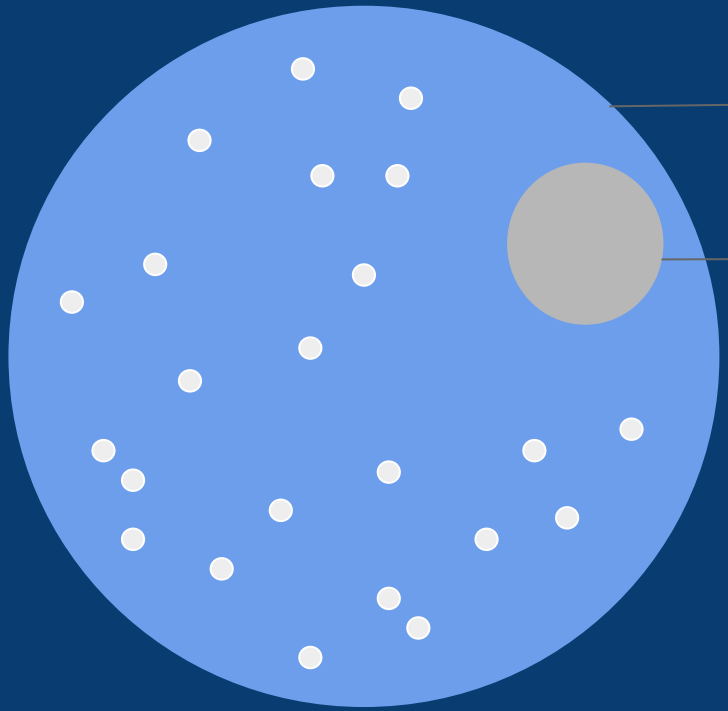
2,62 mil. Kč
průměrný trestný čin končící výkonem trestu

0,69 mil. Kč
průměrný „obecný“ trestný čin

79,8 mil. Kč
vražda (mimo graf)

Zdroj: České priority, Stínové ceny typů kriminality pro ČR

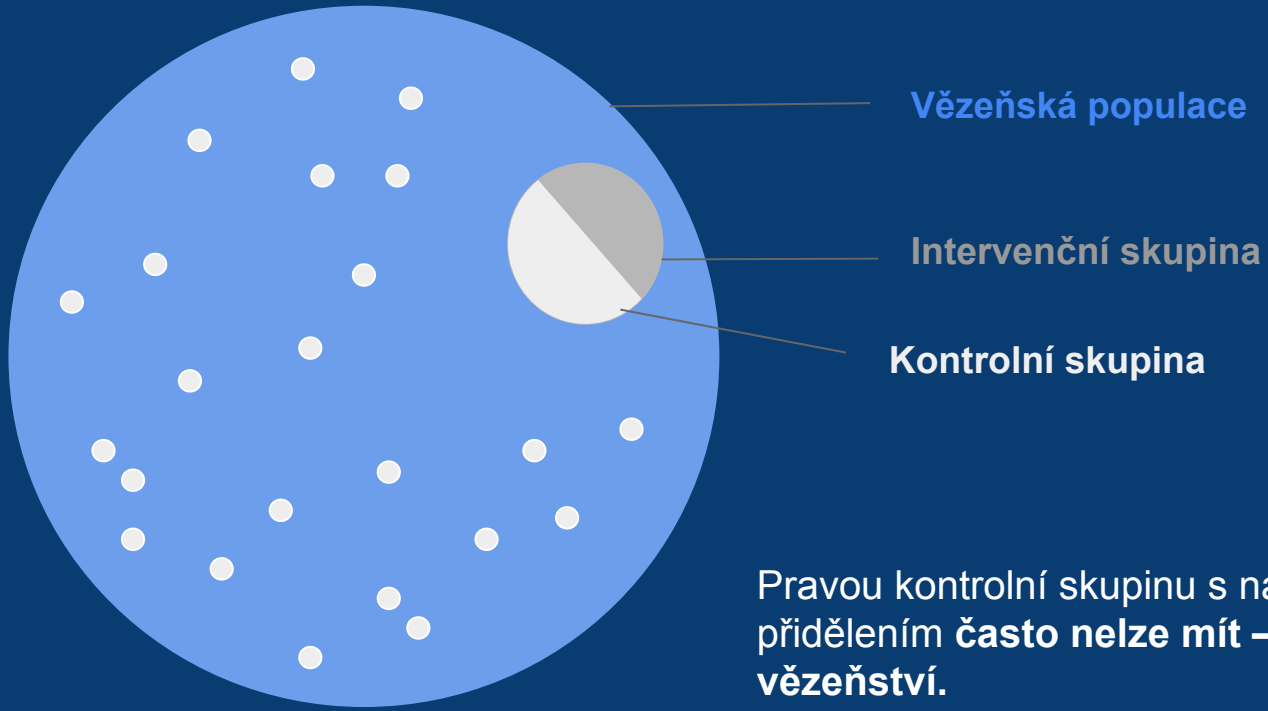
Základní princip evaluace programu

Recidivu intervenční skupiny nebo celé vězeňské populace často změříme snadno.

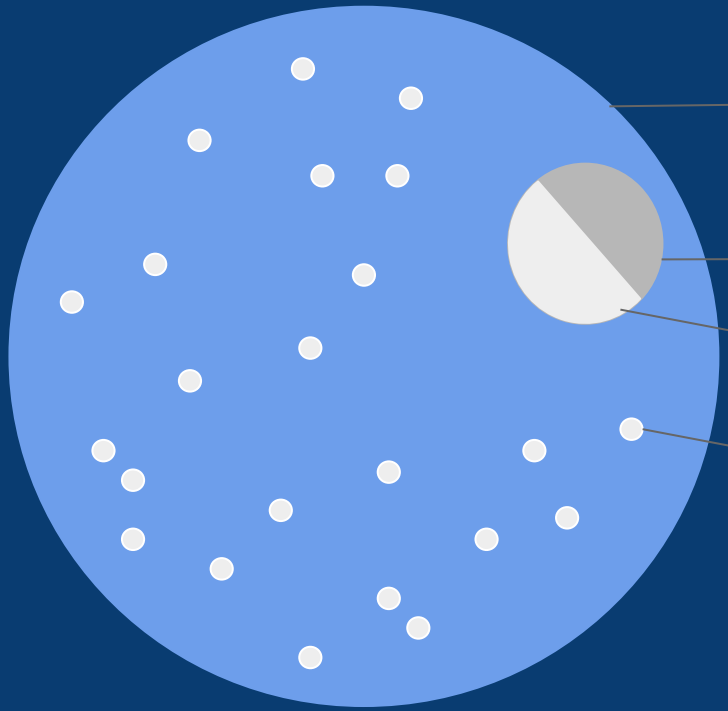
Dopad programu z toho ale určit nelze.

Základní princip evaluace programu

Pravou kontrolní skupinu s náhodným přidělením **často nelze mít – nejen ve vězeňství.**

Základní princip evaluace programu

Vězeňská populace

Intervenční skupina

Kontrolní skupina

Srovnávací skupina

rozdíl

Proto bylo potřeba **vytvořit vhodnou srovnávací skupinu uměle.**

Jak hledáme srovnatelné lidi

Všechna kritéria musí být splněna současně

Musí odpovídat přesně	Hledáme prakticky stejné, případně lehce rozvolníme
• Počet pobytů ve výkonu trestu • Typ propuštění • Převažující typ kriminality (násilná, mravnostní) • Vzdělání a rodinný stav*	• Věk v době propuštění • Věk prvního soudu a SARPO skóre • Doba ve výkonu trestu (celkem i poslední pobyt) • Soudobost (podobné roky)

Hledáme mezi zhruba 166 000 muži se záznamem ve VIS. *Vzdělání a rodinný stav jsme mohli použít až u OV.

Detail tvorby srovnávacích skupin

234 účast.

Kritéria	Účastník Adam
Počet VTOS	3
Věk ekv. propuštění po absolvování	34
Věk 1. VTOS	21
Věk prvního soudu	20
SARPO skóre	50,5
Délka posledního VTOS	662 d.
Celková délka VTOS	1561 d.
Typy kriminality poslední VTOS	Ost.
Typy kriminality celoživotně	Nás., Maj., Ost.
Soudobost	2010-2023
Typ propuštění	PV

+ vzděl.,
+ rodinný stav

Detail tvorby srovnávacích skupin

234 účast.

Kritéria	Účastník Adam	Kandidát 1	Kandidát 2
Počet VTOS	3	1	2
Věk ekv. propuštění po absolvování	34	X	X
Věk 1. VTOS	21	30	69
Věk prvního soudu	20	21	69
SARPO skóre	50,5	11,1	5,8
Délka posledního VTOS	662 d.	178 d.	218 d.
Celková délka VTOS	1561 d.	178 d.	597 d.
Typy kriminality poslední VTOS	Ost.	Ost.	Ost.
Typy kriminality celoživotně	Nás., Maj., Ost.	Ost.	Ost., Mrav.
Soudobost	2010-2023	2005-2006	2016-2018
Typ propuštění	PV	PP	PP

+ vzděl.,
+ rodinný stav

Detail tvorby srovnávacích skupin

234 účast.

Kritéria	Účastník Adam	Kandidát 1	Kandidát 2	Kandidát 3	Kandidát 4	Kandidát 5
Počet VTOS	3	1	2	3	3	3
Věk ekv. propuštění po absolvování	34	X	X	33	36	35
Věk 1. VTOS	21	30	69	20	23	20
Věk prvního soudu	20	21	69	20	18	18
SARPO skóre	50,5	11,1	5,8	45,3	56,2	61,3
Délka posledního VTOS	662 d.	178 d.	218 d.	820 d.	1152 d.	428 d.
Celková délka VTOS	1561 d.	178 d.	597 d.	1744 d.	2051 d.	1193 d.
Typy kriminality poslední VTOS	Ost.	Ost.	Ost.	Ost.	Ost.	Ost.
Typy kriminality celoživotně	Nás., Maj., Ost.	Ost.	Ost., Mrav.	Nás., Maj., Ost.	Nás., Maj., Ost.	Nás., Maj., Ost.
Soudobost	2010-2023	2005-2006	2016-2018	1994-2007	2008-2020	2005-2020
Typ propuštění	PV	PP	PP	PP s dohl.	PV	

+ vzděl.,
+ rodinný stav

Kritéria musí být splněna vždy **všechna současně**

Detail tvorby srovnávacích skupin

~166 000 kandidátů - muži se záznamem ve VIS, 1993 - 2024

234 účast.

Kritéria	Účastník Adam	Kandidát 1	Kandidát 2	Kandidát 3	Kandidát 4	Kandidát 5	...	Kandidát 166 000
Počet VTOS	3	1	2	3	3	3	...	3
Věk ekv. propuštění po absolvování	34	X	X	33	36	35	...	28
Věk 1. VTOS	21	30	69	20	23	20	...	18
Věk prvního soudu	20	21	69	20	18	18	...	18
SARPO skóre	50,5	11,1	5,8	45,3	56,2	61,3	...	74,3
Délka posledního VTOS	662 d.	178 d.	218 d.	820 d.	1152 d.	428 d.	...	819 d.
Celková délka VTOS	1561 d.	178 d.	597 d.	1744 d.	2051 d.	1193 d.	...	1853 d.
Typy kriminality poslední VTOS	Ost.	Ost.	Ost.	Ost.	Ost.	Ost.	...	Mrav.
Typy kriminality celoživotně	Nás., Maj., Ost.	Ost.	Ost., Mrav.	Nás., Maj., Ost.	Nás., Maj., Ost.	Nás., Maj., Ost.	...	Mrav., Nás.
Soudobost	2010-2023	2005-2006	2016-2018	1994-2007	2008-2020	2005-2020	...	1995-2006
Typ propuštění	PV	PP	PP	PP s dohl.	PV			

+ vzděl.,
+ rodinný stav

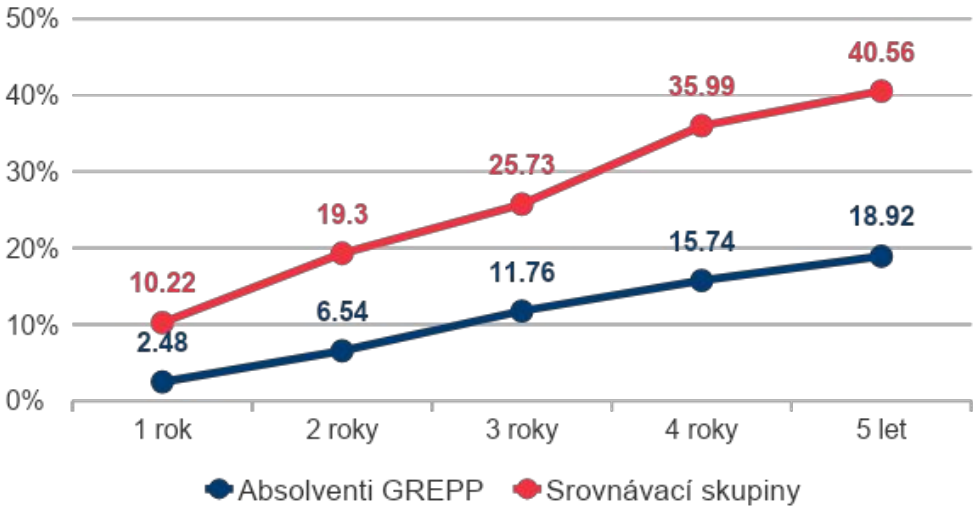
Kritéria musí být splněna vždy **všechna současně**

PROGRAM 1: GREPP

Analýza

184 absolventů (2014–2019) vs. srovnávací skupiny

Recidiva = podíl osob, které znovu nastoupily do výkonu trestu

Výsledek

Absolventi GREPP mají výrazně nižší recidivu: po 4 letech 15,7 % proti 36,0 %.

Nižší recidiva se potvrdila ve všech testovaných nastaveních algoritmu.

133,5 mil. Kč

ušetřených společenských nákladů (bez nákladů programu)

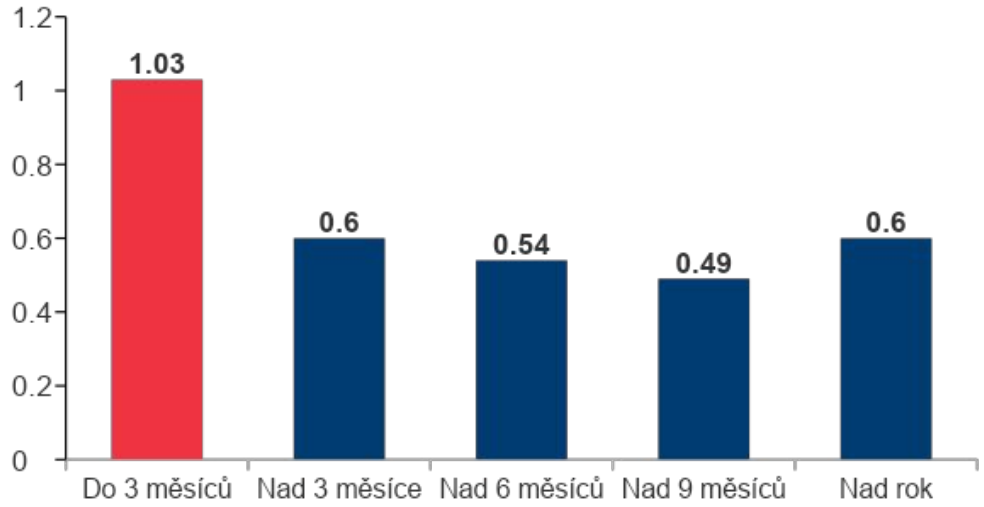
Výsledky nezahrnují efekt motivace absolventů. Období 6–8 let není zobrazeno (málo absolventů).

PROGRAM 2: Otevřená věznice Jiřice

Analýza

Účastníci OV vs. srovnávací skupiny podle doby v programu

Poměr recidivy účastníků a srovnávacích skupin: 1,0 = stejná recidiva, méně = lepší výsledek

Vážený průměr poměrů za 1–6 let od propuštění. Zdroj: České priority, evaluace OV Jiřice (2026).

Výsledek

Účastníci, kteří byli v OV aspoň 3 měsíce, mají cca o 40 % nižší recidivu.

Nejlepší výsledky jsou při pobytu nad 6–9 měsíců. Do 3 měsíců je recidiva stejná jako u srovnávacích skupin.

139,5 mil. Kč

čistý přínos programu 2017–2024

Od analýzy k systémové změně

Nový modul ve VISu
(připravuje se)

Data o programech zacházení: kdo a kdy který program absolvoval, jak ho ukončil, ve které věznici a pod kterými terapeuty.

Algoritmus

srovnávací skupiny, automatizovaně

Výstup

Už během dvou let po propuštění si Vězeňská služba sama průběžně zkontroluje, jak je který program úspěšný a ve které věznici funguje nejlépe.

Koncepce vězeňství na příští období: evaluaci rozšířit na všechny větší programy a její základy automatizovat.

Proč to jde: algoritmus je pro každý program v podstatě stejný. Pro OV stačilo doplnit kritéria (vzdělání, rodinný stav), zpřesnit typy kriminality a zohlednit způsoby ukončení programu.

Děkuji za pozornost

Projektový tým České priority

Ladislav Frühauf
Ekonom

Zdeněk Rosenberg
Ekonom

Jakub Xaver Gubáš
Analytik

Andrea Vuová
Analytička